

คู่มือการบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
ภายใต้การขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคน
ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ดร.สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร

สถาบันพระบรมราชชนก

พ.ศ. 2564-2568

คำนิยาม

สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และภารกิจหลักประการหนึ่ง คือ การจัดการเรียนการสอน การให้บริการวิชาการ อีกทั้งยังมีภารกิจวิจัย ในปีงบประมาณ 2564-2568 สถาบันพระบรมราชชนกได้พัฒนารูปแบบการบูรณาการภารกิจดังกล่าว ผ่านขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ในปีพ.ศ. 2564-2568 เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ ให้บรรลุเป้าหมายและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการจัดคู่มือแนวทางการบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกกับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก มีแนวทางสำหรับการบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยให้เกิดความชัดเจน โดยอาจารย์เลือกวิธีการบูรณาการภารกิจได้หลากหลายวิธี ขึ้นอยู่กับบริบทของวิทยาลัยฯ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะการนักศึกษา การวิจัย และการให้บริการวิชาการแก่สังคมของอาจารย์ไปพร้อม ๆ กันได้ รวมทั้งช่วยให้อาจารย์สามารถแปลงความรู้/ความเชี่ยวชาญของอาจารย์ไปดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ให้บรรลุความสำเร็จ และขยายผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาต่อไป

สถาบันพระบรมราชชนก หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการบูรณาการภารกิจฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับอาจารย์ และผู้บริหารของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ใช้เป็นทางเลือกสำหรับออกแบบกิจกรรมการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ให้บรรลุยุทธศาสตร์ของโครงการดังกล่าวและการบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยฯ ในอนาคต

นายแพทย์สมชาย ธรรมาสารโสภณ
อธิการบดีสถาบันพระบรมราชชนก

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ดร.สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี พ.ศ. 2564-2568 (ในภาพรวม)	4
วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการฯ	6
วัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการฯ	6
กลุ่มเป้าหมาย	6
ฐานคิดของการดำเนินโครงการฯ	7
จำแนกยุทธศาสตร์หลักและหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ของโครงการสัตว์ ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ	9
รายละเอียดกิจกรรมในโครงการฯ	10
นิยามเชิงปฏิบัติการ	10
วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯกับการเรียนการสอน	11
วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯกับการให้บริการวิชาการ	12
วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯกับการพัฒนากิจการนักศึกษา	13
วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯกับการวิจัย	17
ประโยชน์การบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยกับการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์จากโครงการสัตว์ปลอดโรค คน ปลอดภัยฯ	19

โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี พ.ศ. 2564-2568(ในภาพรวม)

หลักการและเหตุผล

ด้วยศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี ทรงมีพระปณิธาน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการดูแลทุกข์สุขของพสกนิกรชาวไทย รวมถึงสรรพชีวิตภายใต้ร่มพระบารมีให้ได้รับความผาสุก トラบจนทุกวันนี้ และขออันเชิญพระกระแสรับสั่งเมื่อครั้งเสด็จทอดพระเนตร การดำเนินงานของคุณุญดูแลสุนัขจรจัดของ กองทัพเรือ ณ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2559 ว่า “ทรงห่วงใยปัญหาโรคพิษสุนัขบ้า ที่เป็นปัญหาสำคัญของชาติ” และทรงมีพระประสงค์ให้โรคพิษสุนัขบ้าหมดไปจากประเทศ โดยต้องค่อยเป็นค่อยไป สัตว์แพทย์ควรมีบทบาทในการช่วยดำเนินการ

รัฐบาลได้น้อมรับใส่เกล้าฯ สนองพระปณิธาน และ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 214/2559 ลงวันที่ 29 กันยายน 2559 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี และทรงมีพระกรุณาธิคุณรับเป็นประธานกรรมการ ฯ พร้อมพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าศิริภาจุฑาภรณ์ ทรงรับเป็นรองประธาน ฯ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการ ฯ เห็นผลเป็นรูปธรรม โดยมีองค์ประกอบของคณะกรรมการจากสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกรม กอง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้น เพื่อเป็นการน้อมเกล้าจารึกพระเกียรติคุณที่ทรงมีต่อพสกนิกรชาวไทย และสรรพชีวิต เนื่องในโอกาสวันมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 60 พรรษาของศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2560 รัฐบาลเห็นสมควรดำเนินการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณให้ปรากฏสืบไป

สถานการณ์ปี 2562 มีตัวอย่างส่งตรวจทั้งหมด 7,002 ตัวอย่าง พบผลบวกทั้งหมด 372 ตัวอย่าง คิดเป็น 5.31 % ใน 44 จังหวัด สูงสุด 10 จังหวัด ได้แก่ (1) จังหวัดสงขลา (2) จังหวัดสุรินทร์ (3) จังหวัดนครศรีธรรมราช (4) จังหวัดชลบุรี (5) จังหวัดระยอง (6) จังหวัดเพชรบุรี (7) จังหวัดสุราษฎร์ธานี (8) จังหวัดร้อยเอ็ด (9) จังหวัดกระบี่ และ(10) จังหวัดศรีสะเกษ ส่วนชนิดสัตว์ที่พบมาก ได้แก่ สุนัข 297 ตัว โค 48 ตัว แมว 21 ตัว แพะ 3 ตัว กระบือ 2 ตัว และสุกร 1 ตัว ส่วนสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2561 – 22 เมษายน 2563 มีรายงานพบโรคทั้งหมด 33 จังหวัด 110 แห่ง ปัจจุบันยังคงประกาศเขตโรคระบาดสัตว์ 21 แห่ง ในพื้นที่ 14 จังหวัด ได้แก่ (1) จังหวัดปทุมธานี (2) จังหวัดสระแก้ว (3) จังหวัดชลบุรี (4) จังหวัดฉะเชิงเทรา (5) จังหวัดระยอง (6) จังหวัดบุรีรัมย์ (7) จังหวัดอุบลราชธานี (8) จังหวัดอำนาจเจริญ (9) จังหวัดขอนแก่น (10) จังหวัดเชียงใหม่ (11) จังหวัดราชบุรี (12) จังหวัดนครศรีธรรมราช (13) จังหวัดพัทลุง และ (14) จังหวัดสงขลา

(กรมปศุสัตว์,2563) และจากรายงานสถานการณ์โรคพิษสุนัขบ้าของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า จังหวัดที่พบโรคพิษสุนัขบ้าในช่วง 30 วันย้อนหลังสูงสุด 10 จังหวัด ได้แก่ (1) จังหวัดราชบุรี (2) จังหวัดชลบุรี (3) จังหวัดสระแก้ว (4) จังหวัดสุรินทร์ (5) จังหวัดศรีสะเกษ (6) จังหวัดสงขลา (7) จังหวัดปราจีนบุรี (8) จังหวัดฉะเชิงเทรา (9) จังหวัดระยอง และ(10) จังหวัดเพชรบุรี (กรมปศุสัตว์,2563)

นอกจากนี้ จากรายงานของกรมควบคุมโรค เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563 พบว่า ผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าในประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง จากจำนวนสูงสุดในปี 2523 ที่มีผู้เสียชีวิต 370 ราย และลดลงจนในบางปีเหลือน้อยกว่า 10 รายต่อปี โดยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (ปี 2557 - 2562) มีผู้เสียชีวิต 5 ราย 5 ราย 14 ราย 11 ราย 18 ราย และ 3 ราย ตามลำดับ ส่วนปี 2563 (ตั้งแต่ 1 มกราคม - 5 สิงหาคม 63) พบผู้เสียชีวิต 2 ราย ในจังหวัดสระแก้ว และจังหวัดหนองคาย จากข้อมูลพบว่าผู้เสียชีวิต ร้อยละ 73 ไม่ได้ไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษา และผู้เสียชีวิตทั้งหมดไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าอย่างถูกต้อง อีกทั้งยังมีจำนวนตัวอย่างสัตว์พบเชื้อพิษสุนัขบ้าจากสัตว์มากถึงร้อยละ 2.76 ซึ่งรายงานดังกล่าวมีทิศทางไปแนวทางเดียวกัน ส่งผลประเทศไทยยังคงมีผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าในคน ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยปราศจากโรคพิษสุนัขบ้า จึงจำต้องขับเคลื่อนการสร้างพื้นที่ปลอดโรคพิษสุนัขบ้าด้วยการสร้างความร่วมมือหลายภาคส่วน (กรมควบคุมโรค,2563)

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้ยกระดับความสำเร็จของการดำเนินโครงการฯ ผ่านการจัดประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ 3 ด้านการป้องกัน ควบคุมและดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน ภายใต้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี โดยมีเครือข่าย คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมการแพทย์ กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมปศุสัตว์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และสถาบันพระบรมราชชนก รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญโรคพิษสุนัขบ้ามีแผนบูรณาการดำเนินงานร่วมกันในการผสมผสานความร่วมมือ ร่วมกันผลักดันแผนบูรณาการและการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อสนองพระปณิธานและกำจัดโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไป(กรมควบคุมโรค,2563)

สถาบันพระบรมราชชนก เป็นสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่รับผิดชอบการดำเนินงานตามแผนบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย จากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานฯ ในปี 2564 – 2568 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและดูแลโรคพิษสุนัขบ้าในคนแล้วนั้น สถาบันพระบรมราชชนกยังมีหน้าที่ในการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับแนวนโยบายชาติ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการและทักษะในวิชาชีพ ให้บริการวิชาการวิชาการแก่สังคม โดยเน้นความร่วมมือกับชุมชนตามมาตรา 8 (1) และ (5) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันพระบรมราชชนก พ.ศ. 2562 สถาบันพระบรมราชชนก จึงได้จัดทำโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธานศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี โดยมีกระบวนการระหว่างกองส่งเสริมวิชาการและคุณภาพการศึกษา กองกิจการ

นักศึกษาและกิจการพิเศษ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์ วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และภาคีเครือข่ายจากกระทรวงมหาดไทย กรมควบคุมโรค กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในพื้นที่ ร่วมกันแปลงความรู้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เอื้อต่อการป้องกันควบคุมและดูแลประชาชนในชุมชน อันจะนำไปสู่การขยายจำนวนประชาชนในชุมชนเข้าถึงชุดความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนผ่านการบูรณาการการเรียนการสอน งานพัฒนากิจการนักศึกษา และการให้บริการวิชาการแก่สังคม อันจะนำไปสู่การบรรลุยุทธศาสตร์การเฝ้าระวัง การป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนต่อไป

วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการฯ

เพื่อพัฒนาศักยภาพประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย พื้นที่เสี่ยง และพื้นที่เฝ้าระวัง มีความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงสุนัข ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าทั้งในคนและสัตว์ กระตุ้นให้ประชาชนตื่นตัวต่อการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า และป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน

วัตถุประสงค์เฉพาะของโครงการฯ

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพอาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาในหน่วยงานสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ให้มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ทันสมัย
2. เพื่อพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกสำหรับการให้บริการวิชาการแก่สังคมที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งด้านปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคนอย่างยั่งยืน
3. เพื่อให้บริการความรู้แก่ประชาชนมีความรอบรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่เป็นชุมชนเป้าหมายของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
4. เพื่อบูรณาการการเรียนการสอน การพัฒนากิจการนักศึกษาและการให้บริการวิชาการกับการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคน ตามพระปณิธานฯ ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ จำแนกเป็น 6 กลุ่ม (4,000 คน) ดังนี้

1. ผู้รับผิดชอบงานบริการวิชาการของสถาบันพระบรมราชชนกส่วนกลาง กองส่งเสริมวิชาการและคุณภาพการศึกษา กองกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. คณบดี และผู้รับผิดชอบงานบริการวิชาการ งานวิชาการ และงานกิจการนักศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์และคณะสาธารณสุขศาสตร์และสหเวชศาสตร์
3. ผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการวิทยาลัย ฝ่ายบริการวิชาการ/วิจัย หรือหัวหน้างานบริการวิชาการ ฝ่ายวิชาการ และกิจการนักศึกษา ของวิทยาลัย และอาจารย์ที่รับผิดชอบการให้บริการวิชาการแก่สังคม งานกิจการนักศึกษา องค์กรนักศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง
4. ประชาชนในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่กรมควบคุมโรค เจ้าหน้าที่และสัตวแพทย์ มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เจ้าหน้าที่กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น

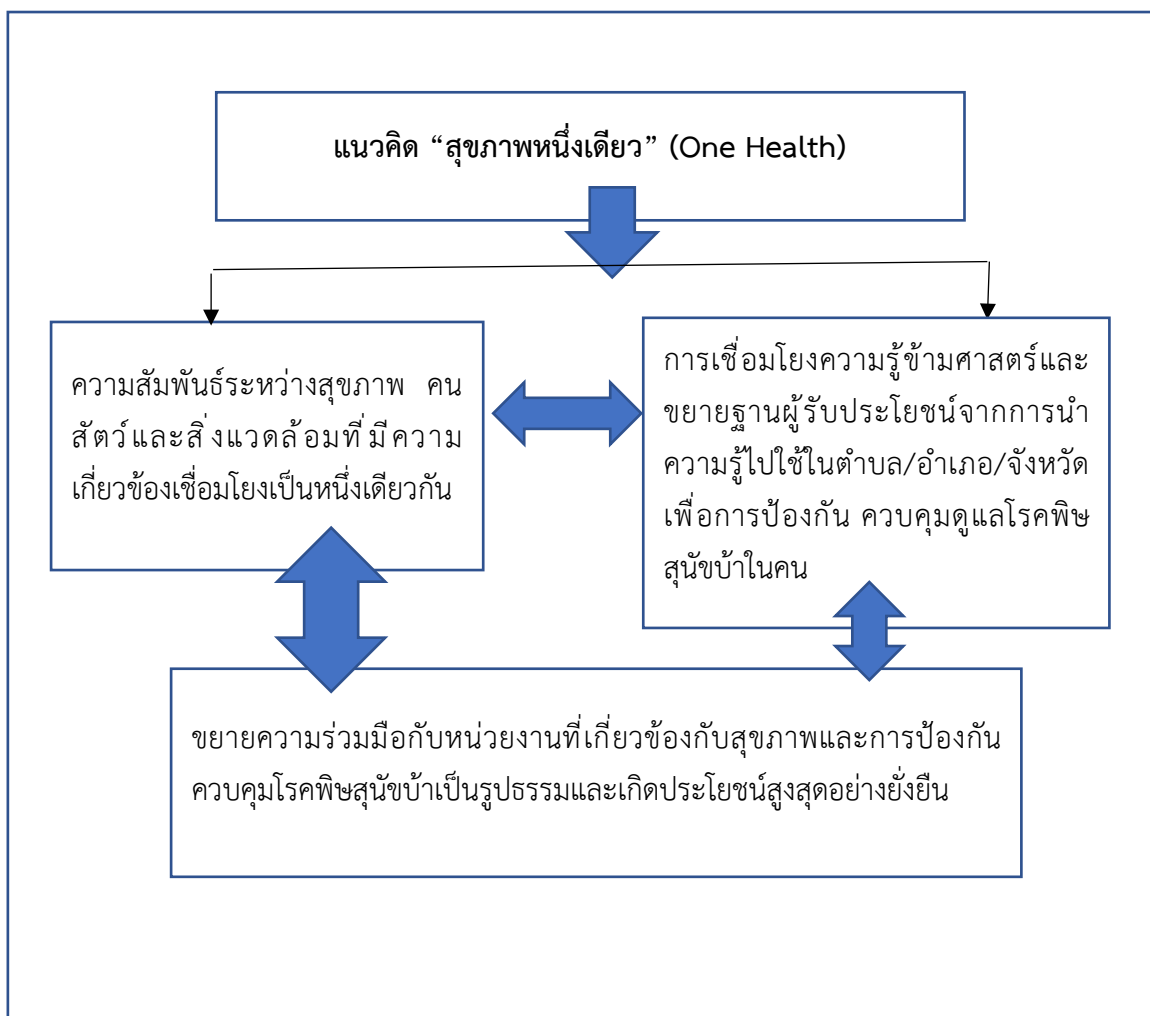
กระทรวงมหาดไทย เจ้าหน้าที่เทศบาล เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. วิทยาการสหวิชาชีพ ประกอบด้วย วิทยาการภายนอกสถาบันพระบรมราชชนก กรมควบคุมโรค มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาการจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข วิทยาการสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. ผู้ดำเนินการจากสถาบันพระบรมราชชนก (ส่วนกลาง) วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ฐานคิดของการดำเนินโครงการฯ

การขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคน ตามพระปณิธานครั้งนี้ มีฐานคิดของการดำเนินโครงการฯ ด้วยการประยุกต์ใช้แนวคิด “สุขภาพหนึ่งเดียว” (One Health) เป็นแนวคิดที่มีเป้าหมายสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ซึ่งเป็น การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาของทุกภาคส่วนและทุกระดับเพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดีแบบองค์รวม โดยตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพ คน สัตว์และสิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน อันจะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าระหว่างทีมสุขภาพและบุคลากรของคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กรมปศุสัตว์ กรมประชาสัมพันธ์ คณบดีคณะสัตวแพทยศาสตร์ แห่งประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สภาอากาศไทย สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรมปศุสัตว์ และสถาบันพระบรมราชชนก ซึ่งก่อให้เกิดการขยายความร่วมมือระหว่างสหสาขาวิชาในการรับมือกับการระบาดของโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำ โครงการฯครั้งนี้จึงนำแนวคิด “One Health” “สุขภาพหนึ่งเดียว” ซึ่งระบุไว้ในยุทธศาสตร์ การเตรียมความพร้อม เพื่อการป้องกันและแก้ปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ และโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าเป็นรูปธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างยั่งยืน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ฐานคิดของการดำเนินโครงการฯ

ตารางที่ 1 จำแนกยุทธศาสตร์หลักและหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ของโครงการ สัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ

ยุทธศาสตร์หลัก	หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน
๑) การเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุม โรคพิษสุนัขบ้าในสัตว์ ๗	กรมปศุสัตว์และองค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น	ฉีดวัคซีน และทำหมันสุนัข /แมว
๒) การจัดการระบบ ศูนย์พักพิงสัตว์	คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	พัฒนาศูนย์พักพิงสัตว์ในจังหวัดอุดรธานี จังหวัด นครราชสีมา และกรุงเทพมหานคร เกณฑ์มาตรฐานสถานพักพิงสัตว์สำหรับประเทศไทย
๓) การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมและ ดูแลรักษาโรคพิษสุนัข บ้าในคน	กรมควบคุมโรค กระทรวง สาธารณสุข	จัดหาวัคซีน และ immunoglobulin /
	กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ	ให้ความรู้แก่อาสาสมัครและบุคลากรสุขภาพ
	สถาบันพระบรมราชชนก	ให้ความรู้แก่นักศึกษาและประชาชนในชุมชน
	กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	ตรวจสอบทางห้องปฏิบัติการวัตถุตัวอย่าง/สิ่งส่งตรวจที่ สงสัยว่าเป็นพิษสุนัขบ้า
	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนในโรงเรียน
๔) การขับเคลื่อนการ ดำเนินงานโรคพิษ สุนัขบ้าในท้องถิ่น	กรมส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย	สำรวจประชากรสุนัขและแมว จัดซื้อวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ดำเนินโครงการ Thailand Rabies Awards
๕) การประชาสัมพันธ์	กรมประชาสัมพันธ์ สำนัก นายกรัฐมนตรีฯ	จัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการสัตว์ปลอดโรค คน ปลอดภัยฯ
๖) การบูรณาการและ การบริหารจัดการ ข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้า	กรมปศุสัตว์	พัฒนาฐานข้อมูลโรคพิษสุนัขบ้าหนึ่งเดียว (Rabies One Data) และจัดสร้างศูนย์บัญชาการโรคพิษสุนัขบ้า
๗) การติดตามและ ประเมินผล	สำนักงาน ปลัด สำนัก นายกรัฐมนตรี	ตรวจพื้นที่ของหลายกระทรวงที่เกี่ยวข้องในโครงการฯ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อ การปรับปรุง พัฒนาโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย
๘) การพัฒนา นวัตกรรม และ ถ่ายทอดเทคโนโลยี	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	วิจัย พัฒนานวัตกรรม และถ่ายทอดความรู้ รวมถึงการ ออกหน่วยเพื่อสร้างจิตอาสาให้แก่นิสิต นักศึกษา

รายละเอียดกิจกรรมในโครงการฯ มีดังนี้

1. พัฒนาการอบแนวคิดการดำเนินโครงการฯ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 3 (ป้องกัน ควบคุมดูแล และเฝ้าระวังพิษสุนัขบ้าในคน
2. แสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเข้ามาร่วมในการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย ๆ
3. จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนสถาบันพระบรมราชชนก
4. พัฒนาการอบความร่วมมือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ผ่านประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดเห็นความร่วมมือเรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน
- 5 พัฒนาศักยภาพคณาจารย์และจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ การพัฒนากิจการนักศึกษา และการให้บริการวิชาการแบบบูรณาการกับรายวิชา/การวิจัย ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
6. วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกแสวงหาภาคีเครือข่ายในชุมชนเป้าหมาย
7. สถาบันพระบรมราชชนกร่วมกับวิทยาลัยในสังกัดฯพัฒนาโครงการการให้บริการวิชาการบูรณาการกับการเรียนการสอน และงานกิจกรรมการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
8. จัดสรรงบประมาณเพื่อให้วิทยาลัยสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
9. วิทยาลัยในสังกัดฯทุกแห่งร่วมกับภาคีเครือข่ายในชุมชนเป้าหมายดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย โดยอาจารย์ของวิทยาลัยฯลงมือปฏิบัติดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ผ่านการให้บริการวิชาการแก่สังคมแบบบูรณาการกับการเรียนการสอน และงานกิจกรรมการนักศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก
- 10 ติดตามประเมินผลตามวัตถุประสงค์และกรอบมาตรฐานการอุดมศึกษาด้านผลลัพธ์ผู้เรียนของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก

ทั้งนี้วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สามารถออกแบบวิธีการบูรณาการภารกิจภายใต้การขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคน ตามพระปณิธานได้หลากหลายวิธี อาทิ การบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยกับการเรียนการสอน การบูรณาการให้บริการวิชาการกับงานกิจกรรมนักศึกษา การบูรณาการงานกิจการนักศึกษากับการเรียนการสอน หรือการบูรณาการให้บริการวิชาการกับการวิจัย ตามความเชี่ยวชาญของวิทยาลัยและบริบทของพื้นที่ได้ ดังตัวอย่างที่มีรายละเอียดดังจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป

นियามเชิงปฏิบัติการ

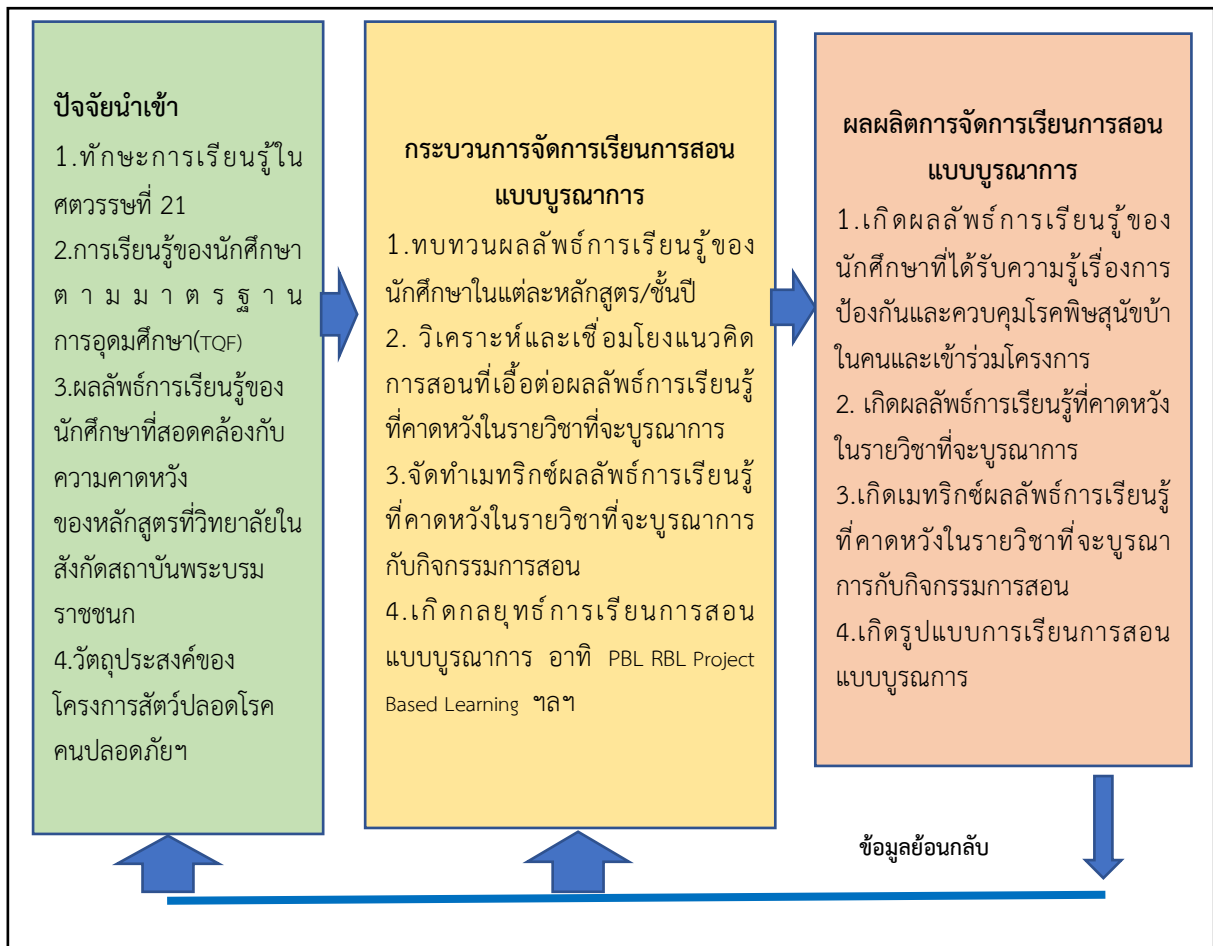
การบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก หมายถึง กระบวนการเชื่อมโยงชุดความรู้/เนื้อหาที่สัมพันธ์กัน นำมารวมเข้าด้วยกันให้เป็นชุดความรู้ใหม่ ที่มีความครบถ้วน การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาทางการพยาบาล การสาธารณสุขและสหเวชศาสตร์ การพัฒนางานกิจการนักศึกษา/ทักษะการสื่อสารและทำงานเป็นทีมให้แก่ นักศึกษา การแปลงความรู้/เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน ของคณาจารย์/นักศึกษาไปจัดกิจกรรมการให้บริการวิชาการที่เอื้อต่อการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์เพื่อการป้องกัน และควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า

ในคน อันส่งผลให้วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก สามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวได้ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ

จากนิยามศัพท์ข้างต้นวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสามารถออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน แบบบูรณาการกับรายวิชาใดวิชาหนึ่ง และหรือการให้บริการวิชาการแก่สังคมแบบบูรณาการทำให้ความรู้วิชาการแก่ประชาชน เรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนไปสู่การปฏิบัติจริง ผ่านการจัดกิจกรรม/โครงการให้บริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชนภายนอกสถาบันฯ/วิทยาลัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชน/บุคคลภายนอกที่เข้ามาใช้บริการวิชาการ ทั้งนี้โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า ตามพระปณิธาน ฯ ได้สร้างโอกาสให้วิทยาลัยมีทางเลือกในการออกแบบ/แนวทางการบูรณาการภารกิจของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกให้สอดคล้องกับบริบทของวิทยาลัยได้ดังนี้

วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯกับการเรียนการสอน

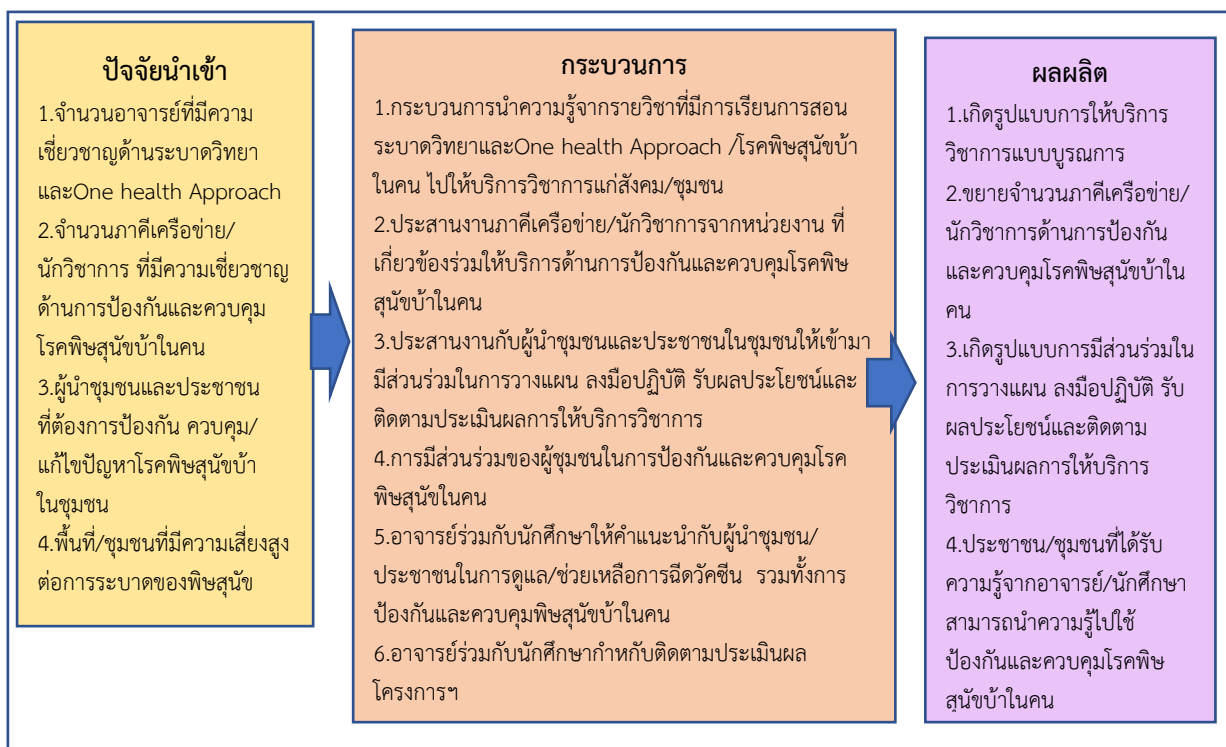
การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการวางแผนการสอนที่มีการออกแบบให้มีเนื้อหาการเชื่อมโยงเนื้อหากระบวนการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ทันสมัย เพื่อให้ นักศึกษาเกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การเรียนรู้ของนักศึกษาตามมาตรฐานการอุดมศึกษา (TQF) ซึ่งเอื้อต่อเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาที่สอดคล้องกับความคาดหวังของหลักสูตรที่วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกกำหนดไว้ ดังแผนภาพที่ 2

จากแผนภาพที่ 2 อาจารย์สามารถนำวัตถุประสงค์ของโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้าในคน ตามพระปณิธาน ครั้งนี้ มาใช้วางแผนการสอนและใช้ฐานคิดของการดำเนินโครงการฯ คือ “สุขภาพหนึ่งเดียว” (One Health) มาใช้วิเคราะห์ความเชื่อมโยงเพื่อการบูรณาการกับรายวิชาใดวิชาหนึ่ง รวมทั้งอาจารย์สามารถออกแบบกิจกรรมการสอนแบบ PBL RBL Project Based Learning และหรืออาจารย์สามารถการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสหสาขาวิชาของทุกภาคส่วนที่ทำMOU กับสถาบันพระบรมราชชนกและหรือหน่วยงานในชุมชน เพื่อเอื้อให้อาจารย์และนักศึกษามีโอกาสในการนำความรู้ไปสู่การดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน อันนำไปสู่การสร้างความปลอดภัย/สุขภาพที่ดีของประชาชนในชุมชน ภายใต้การสอดแทรกเนื้อหา/ความรู้เรื่องหลักกระบวนวิชาที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพของคน กับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และสิ่งแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกันอาจารย์ของวิทยาลัยสามารถนำเนื้อหาดังกล่าว ไปใช้ออกแบบสถานการณ์ต่าง ๆ ประกอบการสอนรวมทั้งวิธีการป้องกันและควบคุมโรคกับการระบาดของโรคที่แพร่ระบาดจากสัตว์ไปสู่คน อาทิ การบูรณาการรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชนกับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ เป็นต้น

วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ กับการให้บริการวิชาการ

การให้บริการวิชาการแก่สังคม เป็นกระบวนการวางแผนให้มีกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนของอาจารย์/นักศึกษา ด้วยการจัดทำโครงการให้บริการแก่สังคม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ให้เชื่อมโยงกับเนื้อหาในรายวิชาใดวิชาหนึ่งที่มีการเรียนการสอนที่บรรจุเนื้อหาวิธีการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ทันสมัย โดยอาจารย์และนักศึกษาร่วมกันแปลงชุดความรู้กระบวนการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคน ไปใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนเป้าหมายของวิทยาลัย เกิดความรู้ความตระหนักและการดำเนินการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชนของตนเอง โดยอาจารย์ผู้สอน สามารถเชื่อมโยงความรู้ดังกล่าวร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพในชุมชน ด้วยการกำหนดผลลัพธ์ที่สืบเนื่องจากการให้บริการวิชาการแก่สังคมของวิทยาลัย อาทิ ประชาชนมีความรอบรู้ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน มีการนำสุนัข แมวและสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งมีความเสี่ยงไปรับวัคซีน และไม่มีจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยพิษสุนัข) ดังแผนภาพที่ 3

จากแผนภาพที่ 3 อาจารย์ที่รับผิดชอบการให้บริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชน สามารถจัดทำโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ผ่านการให้บริการวิชาการแบบให้เปล่า อาจารย์อาจเลือกวิธีการบูรณาการการให้บริการวิชาการแก่สังคมกับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ครั้งนี้ได้ ทั้งนี้เพราะการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก จึงทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยมีโอกาสได้แสดงบทบาทการเป็นผู้นำสุขภาพในชุมชนผ่านการแปลงความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน ไปให้บริการวิชาการแก่ชุมชนตามความถนัดและความเชี่ยวชาญของอาจารย์ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันและควบคุมปัจจัยที่กระทบต่อสุขภาพ/โรคของประชาชนในชุมชน ครอบคลุมโรคพิษสุนัขบ้า อันจะนำไปสู่การให้บริการวิชาการแก่ชุมชนของอาจารย์ ซึ่งการให้บริการวิชาการดังกล่าวเอื้อต่อการนำความรู้ที่ได้รับจากอาจารย์ของวิทยาลัยไปใช้ประโยชน์สำหรับการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน ของประชาชนในชุมชน อีกทั้งตัวอาจารย์ยังได้เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านการให้บริการวิชาการแก่ชุมชน รวมทั้งอาจารย์สามารถนำผลลัพธ์การให้บริการวิชาการดังกล่าวไปใช้พัฒนาผลงานทางวิชาการของอาจารย์เหนือสิ่งอื่นใด อาจารย์สามารถสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอกวิทยาลัยได้

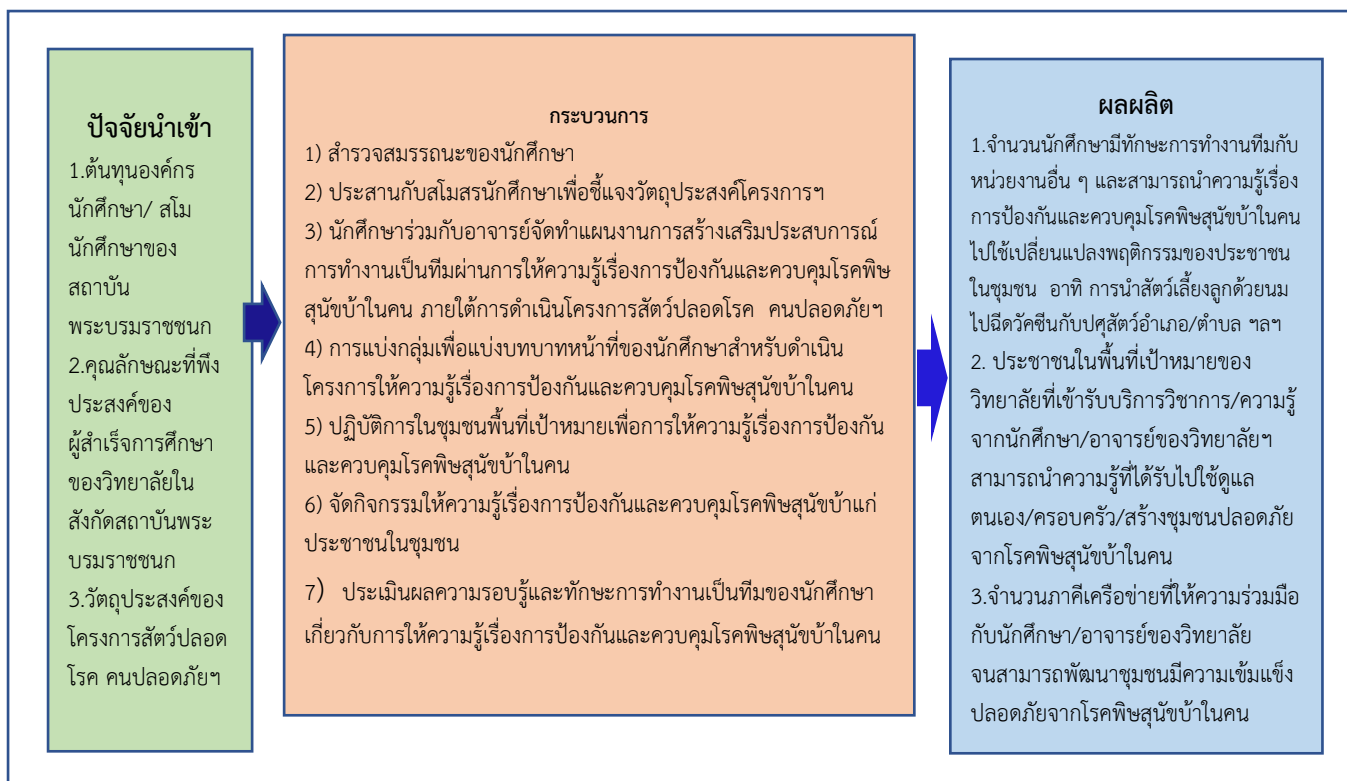
นอกจากนี้ การให้บริการวิชาการแก่สังคมกับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ แบบบูรณาการ ยังช่วยให้นักศึกษาและอาจารย์ร่วมกันยกระดับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านการประยุกต์/นำความรู้ดังกล่าวไปใช้กับประชาชนในชุมชนเป็นวงกว้างมากขึ้น และช่วยปรับเจตคติที่ดีของนักศึกษาที่มีต่อการรับใช้ชุมชนและสังคม :ซึ่งเป็นการให้บริการวิชาการที่ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน อาทิ การออกแบบกิจกรรมให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริงร่วมกับชุมชน ภายใต้การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ดังนี้

1. สำรวจความต้องการของชุมชน เกี่ยวกับปัญหาพิษสุนัขบ้า/วิธีการบริหารจัดการ ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนของแต่ละชุมชน
2. จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับผู้นำชุมชน/ประชาชน/
3. จัดทำโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ตามความถนัดและความรู้ของอาจารย์เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน
3. อาจารย์กำหนดเนื้อหา/ความรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการแปลงความรู้ไปใช้ใน โครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพิษสุนัขบ้า
4. อาจารย์ผู้สอนระบุกิจกรรมการบูรณาการโครงการบริการวิชาการเรื่องการป้องกันและ ควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนกับรายวิชาที่มีการเรียนการสอนที่สัมพันธ์กับป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัข บ้าในคน ไว้ในหมวดแผนการสอนและการประเมินผลของรายวิชา (มคอ.3 หรือ มคอ.4)
- 5.อาจารย์ร่วมกับผู้นำชุมชนดำเนินโครงการโดยกำหนดกิจกรรมให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้าร่วมกับสหวิชาชีพและชุมชน
6. อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันสรุปผลการเรียนรู้และข้อเสนอแนะไว้ใน มคอ.5 หรือ มคอ.6 เพื่อใช้เป็น แนวทางในการดำเนินงานและปรับปรุงแก้ไขในปีต่อไป ตลอดจนมีการติดตามผล การนำไปใช้ของชุมชน
- 7.อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันติดตามประเมินประสิทธิผลของการให้บริการ วิชาการแบบบูรณาการ ผลการขยายจำนวนภาคีเครือข่าย/นักวิชาการด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษ สุนัขบ้าในคน และผลการมีส่วนร่วมทั้งขั้นตอนการวางแผน ลงมือปฏิบัติ รับผลประโยชน์และติดตาม ประเมินผลการให้บริการวิชาการ และจำนวนประชาชน/ชุมชนที่ได้รับความรู้จากอาจารย์/นักศึกษา สามารถนำความรู้ไปใช้ป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในชีวิตประจำวันทั้งระดับปัจเจก ระดับหน่วยงาน และระดับชุมชน เป็นต้น

วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยกับการพัฒนากิจการนักศึกษา

การบูรณาการพัฒนากิจการนักศึกษากับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย เป็นกระบวนการวางแผนและดำเนินงานแบบการบูรณาการงานกิจการนักศึกษากับการให้บริการวิชาการ แก่สังคม เรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน โดยอาจารย์และ นักศึกษามีโอกาส/ส่วนร่วมกันในการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัย กับสหวิชาชีพ ผ่านการให้ความรู้แก่ประชาชนในชุมชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการ สื่อสารของนักศึกษา/อาจารย์ สามารถนำความรู้เรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษ สุนัขบ้าในชุมชนไปการให้บริการวิชาการแก่สังคม/ชุมชน รวมทั้งเทคนิคการสร้างมีส่วนร่วมของประชาชน ในชุมชนเรื่องการเฝ้าระวัง ป้องกันควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน อันจะนำไปสู่การแปลง ความรู้ของอาจารย์/นักศึกษาไปใช้ประโยชน์ในชุมชน จนสามารถเอื้อต่อการสร้างความเข้มแข็งด้าน การเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม และดูแลรักษาโรคพิษสุนัขบ้าในคนของแต่ละชุมชน ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยกับการพัฒนากิจการนักศึกษา

จากแผนภาพที่ 4 วิธีการบูรณาการพัฒนากิจการนักศึกษากับโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ อาจารย์ที่รับผิดชอบงานกิจการนักศึกษาสามารถดำเนินการเพื่อพัฒนา/สนับสนุนให้นักศึกษาของวิทยาลัยได้รับการพัฒนาทักษะด้านวิชาการ วิชาชีพ /วิชาชีพิต และความสามารถระดับสากล เรียนรู้/ใฝ่รู้ ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงานได้ดังนี้

1. วิเคราะห์ต้นทุนองค์กรนักศึกษา/ สโมสรนักศึกษาของวิทยาลัยฯ
2. ทบทวนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาของวิทยาลัย
3. ทบทวนวัตถุประสงค์ของโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ
4. สำรวจ วิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่พึงประสงค์และที่ขาดหายไปของนักศึกษา
5. นำเสนอผล วิเคราะห์ช่องว่างสมรรถนะที่พึงประสงค์และที่ขาดหายไปของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา /รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย/ผู้อำนวยการวิทยาลัย
6. นักศึกษาร่วมกับอาจารย์จัดทำแผนงานการสร้างเสริมประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมผ่านการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน ภายใต้การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ /แบ่งกลุ่มเพื่อแบ่งบทบาทหน้าที่ของนักศึกษาสำหรับดำเนินโครงการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน
7. ปฏิบัติการในชุมชนพื้นที่เป้าหมายเพื่อการให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน
8. จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าแก่ประชาชนในชุมชน
9. ติดตามประเมินผลความรู้และทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาเกี่ยวกับจิตอาสา/การให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน

10. จัดทำรายงานผลการติดตามประเมินผลความรอบรู้และทักษะการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาเกี่ยวกับจิตอาสา/การให้ความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคน เป็นต้น

จากตัวอย่างข้างต้น อาจารย์ที่รับผิดชอบงานกิจกรรมนักศึกษาหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรสามารถเลือกกิจกรรมนอกชั้นเรียน/วิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกจัดขึ้น ด้วยการสร้างโอกาสการเรียนรู้/ประสบการณ์ใหม่ให้นักศึกษา โดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร/มุ่งเสริมสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อการพัฒนานักศึกษา ได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ด้านการเสริมสร้างสมรรถนะของนักศึกษา ด้วยการให้ความรู้และทักษะด้านการควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า การพัฒนาวิธีการสื่อสาร การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ทักษะการเข้าสังคม/การทำงานเป็นทีม/การทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ ทักษะการโน้มน้าวและการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้

2. ประสบการณ์ด้านการสร้างองค์ความรู้และทักษะการปฏิบัติ ที่เอื้อต่อการนำความรู้ของนักศึกษาไปใช้สำหรับการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนด้านการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในชุมชน เช่น การศึกษาชุมชนในทุกมิติอย่างมีส่วนร่วม การเสริมสร้างสมรรถนะของชุมชนผ่านการวางแผนและกำหนดเป้าหมายร่วมเพื่อความปลอดภัยจากพิษสุนัขบ้าของคนในชุมชน กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชุมชน การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งการจัดการความรู้และการเผยแพร่ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์สู่สาธารณะ

3. อาจารย์ชี้แจงวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจแก่นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ โดยจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการแบบออนไลน์ทั่วประเทศในวันและเวลาเดียวกัน

4. อาจารย์ในวิทยาลัยจัดทำแผนงานการสร้างเสริมประสบการณ์การป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้า ภายใต้การดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยฯ ซึ่งอาจจะเป็นการปรับปรุงแผนปฏิบัติการเดิมหรือจัดทำแผนใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ให้บรรจุไว้ในแผนการดำเนินงานของงานกิจกรรมนักศึกษา

5. องค์กรนักศึกษาจัดตั้งคณะงาน ด้วยการเชื่อมโยง/ผนวกกับภารกิจขององค์กรนักศึกษา เข้ากับคณะทำงานชุดใดชุดหนึ่งซึ่งมีอยู่แล้ว โดยการสรรหาคณะทำงานชุดใหม่และในขณะเดียวกันวิทยาลัยฯ ก็จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาอย่างเป็นทางการ

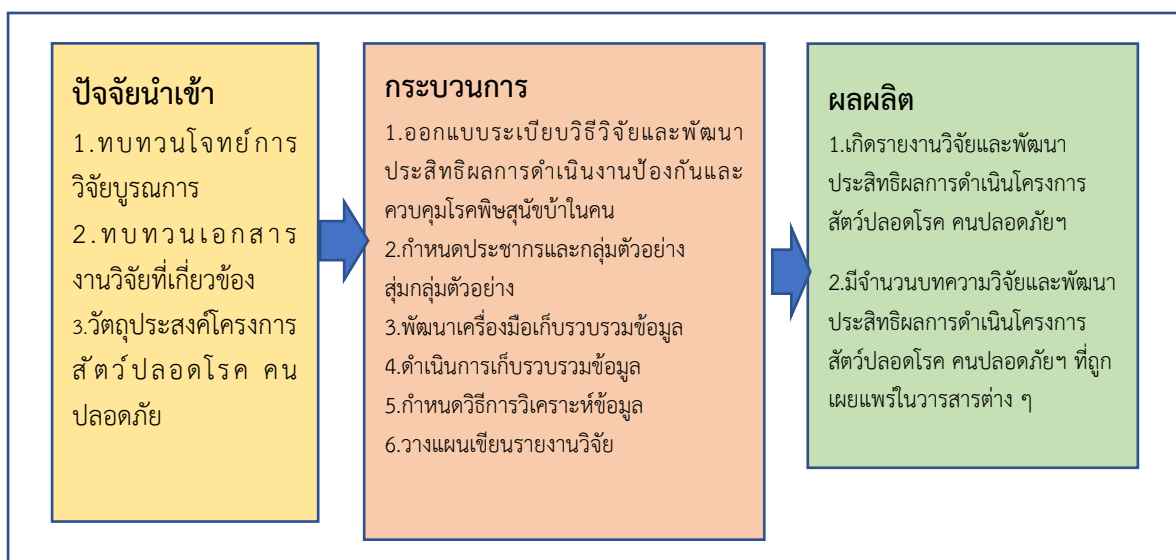
6. คณะทำงานจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีเสนอผ่านงานหรือฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา เพื่อขออนุมัติดำเนินการต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ ทั้งนี้ในรายละเอียดของแผนปฏิบัติการขอให้มีการใดกิจกรรมหนึ่งที่ดำเนินการแบบสหสาขากับสถาบันการศึกษาอื่นในจังหวัดเดียวกัน

7. อาจารย์ของวิทยาลัยฯ ส่งแผนการดำเนินงานต่อสถาบันพระบรมราชชนก ทั้งนี้เพื่อที่จะได้สังเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของการดำเนินงานโดยเฉพาะในส่วนที่บูรณาการกับงานกิจกรรมนักศึกษา

8. อาจารย์ของวิทยาลัยฯ แต่ละแห่งดำเนินการตามแผน โดยในขณะดำเนินการขอให้วิทยาลัยฯ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานสู่สาธารณะ ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เป็นต้น

วิธีการบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยๆกับการวิจัย

การบูรณาการโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยๆกับการวิจัย เป็นกระบวนการวิจัยที่มีรูปแบบการวิจัยแบบบูรณาการ ผ่านตั้งโจทย์/การค้นหาคำตอบเกี่ยวกับวิธีการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรค พืชสุนัขบ้าในคนที่มีประสิทธิผลและ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างไร อาทิ มีกระบวนการร่วมคิด/ร่วมวางแผน/ร่วมลงมือปฏิบัติ/ร่วมรับประโยชน์ และร่วมประเมินผลเป็นอย่างไร อันนำไปสู่การออกแบบการวิจัยและการพัฒนาการให้บริการวิชาการ/ความรู้เรื่องการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรค พืชสุนัขบ้าในคน ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในการวางแผนลงมือปฏิบัติตามแผน/มาตรการของชุมชน จนนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งด้านการป้องกัน ควบคุม และเฝ้าระวังโรค พืชสุนัขบ้าในคน ผ่านกระบวนการวิจัย/กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของอาจารย์ ซึ่งเอื้อต่อการได้ชุดความรู้ใหม่ที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์/ยืนยันผลการดำเนินงานดังกล่าว ได้ตั้งแผนภาพที่ 5

ตัวอย่างงานวิจัยแบบบูรณาการ อาทิ การวิจัยและประสิทธิผลการดำเนินโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยๆ สามารถกระทำได้ดังนี้

1. อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสามารถกำหนดให้นักศึกษาเป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการดำเนินโครงการ ฯ ของอาจารย์ โดยกำหนดให้นักศึกษาทำโครงการวิจัยของอาจารย์ ที่ขับเคลื่อนโครงการสัตว์ปลอดโรค คนปลอดภัยจากโรคพืชสุนัขบ้าในคนตามพระปณิธาน ศาสตราจารย์ ดร.สมเด็จเจ้าฟ้าฯ กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี โดยที่อาจารย์มีงานวิจัย และกำหนดให้นักศึกษาร่วมทำโครงการวิจัยกับอาจารย์หรือ เป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการดำเนินโครงการ ฯ เช่น ร่วมเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้อาจารย์ควรอธิบายหรือแลกเปลี่ยนความรู้กับนักศึกษาเพื่อให้เข้าใจ กระบวนการวิจัยให้ครบทุกขั้นตอน

2. อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนกสามารถกำหนดให้นักศึกษาศึกษางานวิจัยเพื่อเรียนรู้กระบวนการวิจัย โดยอาจารย์สอนให้นักศึกษาศึกษางานวิจัยเรื่องประสิทธิผลการดำเนินโครงการ ฯ เพื่อเรียนรู้องค์ความรู้หลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัยเรื่องนั้น ๆ วิธีการตั้งโจทย์ปัญหา

วิธีการ แก้ปัญหา ผลการวิจัยและการนำผลการวิจัยไปใช้วิธีนี้จะทำให้นักศึกษาเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยมากขึ้น

3. อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก/อาจารย์นำผลการวิจัยไปประกอบการสอน โดยอาจารย์นำผลการวิจัยเรื่องประสิทธิผลการดำเนินโครงการ ฯ ไปเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน หรือนำผลการวิจัยของอาจารย์ไปประกอบการสอน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ กระบวนการวิจัย แนวคิดทฤษฎีและความรู้เรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ทันสมัย

4. อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก/นักศึกษาเข้าฟังการรายงานผลงานวิจัยของอาจารย์หรือนักวิจัยเรื่องการป้องกันและควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในคนที่ทันสมัย โดยกำหนดให้นักศึกษา ทุกระดับเข้าฟังการบรรยาย หรือสัมมนาเกี่ยวกับประสิทธิผลของการดำเนินโครงการฯ /ความก้าวหน้าในงานวิจัยของอาจารย์หรือนักวิจัยรับเชิญ แล้วมอบหมายให้นักศึกษาที่มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังนำความรู้ไปถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนในชั้น ได้เรียนรู้ร่วมกัน

5. อาจารย์ของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก/นักศึกษาเข้าร่วมประชุม การเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ/นานาชาติ สถาบันพระบรมราชชนกอาจจัด ประชุมเสนอผลงานวิจัย หรือ ส่งเสริมนักศึกษาเข้าร่วมประชุมการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติหรือนานาชาติ โดยอาจารย์อาจมอบหมายให้นักศึกษาที่มีโอกาสเข้าร่วมรับฟังนำความรู้ไปถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ในชั้นได้เรียนรู้ร่วมกัน

หรืออาจารย์สามารถเลือกวิธีการให้นักศึกษาเป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัยของอาจารย์ มีดังนี้

1. อาจารย์ผู้สอนวิเคราะห์เนื้อหาของรายวิชาที่สอน เพื่อนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาของรายวิชาใดวิชาหนึ่ง

2. อาจารย์ผู้สอนระบุกิจกรรมการบูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอนไว้ในหมวดแผนการสอนและการประเมินผลของรายวิชา (มคอ.3 หรือ มคอ.4)

3. อาจารย์ผู้สอนดำเนินงานโครงการวิจัยในปีการศึกษานั้น

4. อาจารย์ผู้สอนกำหนดให้นักศึกษาในรายวิชาที่สอน เป็นผู้ช่วยในโครงการวิจัยของอาจารย์

5. อาจารย์นำประสบการณ์จากการทำวิจัยมาประกอบการบรรยายให้นักศึกษาเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยอย่างครบถ้วนทุกขั้นตอน

6. นักศึกษามีส่วนร่วมในโครงการวิจัย เช่น เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น

7. นักศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการวิจัยแต่ละขั้นตอนร่วมกันผ่านการประชุม หรือ การนำเสนอผลงานของนักศึกษาแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายงานจากอาจารย์เจ้าของโครงการวิจัย

8. นักศึกษาประเมินผลงานของตนเอง และจัดทำสรุปผลการดำเนินงาน

9. อาจารย์สังเกตพฤติกรรม วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา จากผลงานของนักศึกษา

10. อาจารย์สรุปผลการเรียนรู้และข้อเสนอแนะไว้ใน มคอ.5 หรือ มคอ.6 เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการดำเนินงานและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขในปีต่อไป

